

Erdély kelet-német szemmel és objektívvel

A Bánffy-palotában nyílt kiállítás a volt kommunista országokat fotókon mutatja be

Korunk egyik legjelentősebb fotóművésze, Helga Parisnak a fényképeiből nyílt kiállítás április 19-én a kolozsvári Művészeti Múzeumban. A szocialista Európát bemutató tárlat május közepéig látogatható.

A kiállítás a kolozsvári Német Kulturális Központ és a Művészeti Múzeum közös sorozatának legújabb tárlata. A sorozatban olyan művészek munkáit mutatják be, akik képviselték saját korukat, meghatározó irányvonalat hoztak létre a művésztörténetben.

Helga Paris érzékenyen közelít a társadalmi problémákhoz, hiszen a háború előtti Lengyelországban található Goleniow vá-

roskájában született 1938-ban. Az 1950-es évek végén költözött Kelet-Berlinbe, ott is tanult, majd a divatszakmában helyezkedett el. Átélt a háború rémségeit, majd a kommunizmus legsötétebb éveiben dolgozott. 1961-ben megépült a Berlint körülvevő fal, amely családokat, álmokat szakított szét. Helga a „rossz” oldalon telepedett le, 1964-ben debütált fényképészként. Autodidakta volt, szabadúszóként járta Európát, elsősor-

ban fekete-fehér portréi által ismertté a neve. Németország újraegyesítését követően 1996-ban a Német Művészeti Akadémia beválasztotta tagjai közé, így Kelet-Németország krónikása – ahogyan a kritika elnevezte – elnyerte a méltó elismerést. Négy évtizeden keresztül járta fáradhatatlanul Európa országait megörökítve fényképezőgépével az örökkévalóság emberek, tájakat, eseményeket. A múlt század 80-as éveinek elején jutott el Erdélybe, ahol több száz felvételt készített a hétköznapi életéről. Azon fényképek közé tartozik, akik azokban az időkben is a valóságot ragadták meg, és nem a diktatórikus hatalom által mutatott megszépített valóságot.

A Német Kulturális Központ és a Művészeti Múzeum által közösen szervezett tárlaton Helga Paris 133 munkája látható, amelyek a kelet-németországi hétköznapokat, egyszerű emberek arcát, természetességgel és érzékenységgel. A kiállított munkák között ugyanakkor fellelhetők a 20. századi Erdélyt, Lengyelországot, a kelet-németországi Halle városát megörökítő fotók is. A kiállítás egyik érdekes része a szocialista Kelet-Berlin lakóit bemutató portrészorozat, amelyről világosan leolvasható az emberek hangulata, érzelmei az akkori „kommunista paradicsomban”.

Helga Paris – a pillanat pusztá megörökítésén túl – érzékenyen

FOTÓ: HORVÁTH LÁSZLÓ

közeledett az emberek érzelmei, hangulatai irányába is. Így valóságos korrajzot kapunk az általa felkeresett helyekről. „Főleg Kelet-Berlinben és erdélyi útján készült portréi keltik majd fel a kolozsvári közönség érdeklődését, amelyek érzékenyen tükrözik a hétköznapi emberek mindennapjait a kommunista időkben mind a Német Demokratikus Köztársaságban, mind Romániában” – fogalmazott Ingo Tagge, a Német Kulturális Központ igazgatója. Helga Paris eredetileg nem is portrékészítés céljából érkezett Erdélybe – bár útja jelentősen befolyásolta arc- és képeinek stílusát –, hanem turistalátványosságokról szeretett volna sorozatot készíteni. Csakhogy – szerencsére – az emberek kamerák előtti nyitottsága arra ösztönözte, hogy inkább őket fotózza.

Franziska Schmidt művésztörténész, fotószakértő a kiállítás megnyitóján elmondta: Helga Paris egyike volt annak a kevés fotográfusnak, aki az utca emberét fényképezte. Munkáit a művész nem tudta tárlatokon, különböző kiadványokban bemutatni, hiszen alkotásai nem feleltek meg a kor és a rendszer elvárásainak, de mivel az utca embereit fényképezte, ők rendkívül megkedvelték és hamar ismertté vált körükben.

A Helga Paris. Fotográfia című kiállítás május 11-ig látogatható a Bánffy-palotában (Főter 30. szám) szerdától vasárnapig 10 és 17 óra között.

N. CS.

Helga Paris fényképein a szocialista múlt jön szembe a kiállítás látogatóival. A fotóművész érzékenyen közelít a társadalmi problémákhoz

Porba hulló múltunk

NÁNÓ CSABA

Amióta néhány éve új igazgatót kapott a kolozsvári Bánffy-palotában székelő Szépművészeti Múzeum, az események egymást érik, és nagy örömeinkre és elismerésünkre a magyar művészek, művészcsoportok kiállításai is helyet kapnak benne. Zajlik az élet: alig múlik el hét anélkül, hogy ne nyílna új tárlat, ne lennének látogatóktól zajosak a palota termei és folyosói.

Csakhogy az egykoron tündöklő Bánffy-palota kinézete rég nem méltó a benne zajló magas színvonalú kulturális események befogadására. Immár csak idő kérdése, hogy az épületről mikor pottyan le a vakolat. És ez nem a múzeum vezetőségének vagy munkatársainak a hibája. Tulajdonképpen nehéz kideríteni, kié... Pontosan egy évvel ezelőtt, 2017 tavaszán Vákár István, a Kolozs Megyei Tanács al-

elnöke azt nyilatkozta a sajtónak, „nem várhatjuk, hogy az épített örökségünk tönkre menjen csak azért, mert a jogi helyzet megoldatlan. Karbantartási javításokat megenged a törvény még akkor is, ha ezt a haszonélvező és nem a tulajdonos teszi...” Akkor a média tudni vélte, hogy a munkálatok két évig tartanak, és nagyjából ötmillió lejbe kerülnek.

Azóta nem történt semmi.

A műemléképület állaga tovább romlott, lassan rossz ránézni a Bánffy-palotára, annyira lerobbant állapotban van. A múzeum igazgatója ugyanolyan tehetetlen, mint a járőrök, akik aggódva néznek a magasba, hogy mikor esik a fejükre egy téglát, egy darab vakolat vagy akár egy szobor. Építőtője, Bánffy György, és tervezője, Johann Blaumann valószínűleg forognak sírjukban, hogy milyen állapotba került alkotásuk. Mintegy két és fél évszázadot bírt ki a történelem viharában, hogy most mostohagyermekként kezeljék.

A történetben a legmegdöbbentőbb, már-már regénybe illő, hogy minek tulajdonítható a Bánffy-palota mostani helyzete. A tény az, hogy Bánffy György egyik házvezetőjének román anyanyelvű utódai szerezték meg a tulajdon-

jogot, ugyanis a kormányzó az ingatlan egy részét annak idején a hölgyre hagyta. A hangsúly itt nem a román „tulajdonoson” van, hanem azon, hogy annak a bizonyos házvezetőnek – akit gyakorlatilag úgy támogatott Bánffy, hogy en-

gedte beköltözni a palotába – segített. Úgyes ügyvédek pedig ezt a gesztust és a törvények kiskapuit próbálják kihasználni. 2013-ban a kastély egy részét a bíróság odaítélte a házvezető utódainak. Igaz, az új tulajdonosnak a jogszabály-

ok értelmében még tíz évig biztosítania kell a múzeumi rendeltetést. De mi lesz azután? Amikor már a kő sem marad kövön?

Félő, hogy Kolozsvár magyar múltjának újabb szelete hull a porba a vakolattal együtt...

FORRÁS: ROMÁN AKADÉMIAI KÖNYVTÁR/ARCHÍV

Már csak az hiányzik a boldogsághoz, hogy a palota homlokzati szobrai essenek a gyalogosok fejére